



HUNDEKJEKS: Økolog Virve Ravolainen, seniorrådgiver Paul Lutnæs fra Sysselmannen og assisterende overingenør Denis Sjtsjerba fra Trust Arktikugol. Bildet ble tatt under fjorårets fjernng av den ene hundekjeksen i Barentsburg. FOTO: SYSSELMANNEN

På jakt etter fremmede planter

» Av forsker og vegetasjonsøkolog Virve Ravolainen, Norsk Polarinstitutt og seniorrådgiver naturforvaltning Paul Lutnæs, Sysselmannen på Svalbard

Med folk kommer fremmede plantearter, så også på Svalbard. Sysselmannen har laget en handlingsplan mot fremmede arter med en rekke tiltak som skal hindre dem i å etablere seg eller spre seg på øygruppen. Et av tiltakene er å kartlegge omfanget av fremmede planter på Svalbard i samarbeid med forskere fra Norsk Polarinstitutt. Kartleggingen er også støttet av Svalbards miljøvernfond.

Handlingsplanen var bakteppet for at botanikere dro rundt i bosetningene på Svalbard og på utvalgte fuglefjell på jakt etter fremmede planter i sommer. Målet var tredelt: Vi ville oppdatere eksisterende kunnskap om forekomster av fremmede planter i Barentsburg og Pyramiden, kartlegge mulige fremmedplanter ved utvalgte fuglefjell og beskrive vekstforhold for å sammenligne med prøver fra fuglefjell.

Hva skjer med plantene i byene på Svalbard? Selv om det kommer nye planter til Svalbard er det ikke alle som klarer å formere seg på øygruppen. Tidligere er ni fremmede plantearter registrert som reproduserende, mens rundt 70 arter ikke har reproduisert seg. Situasjonen endres fortløpende ettersom nye

arter og individer kommer til og tidligere forekomster forsvinner.

I år undersøkte vi forekomster i Barentsburg og Pyramiden. I tillegg kartla vi fuglefjell rundt Ny-Ålesund. I fjor gjorde vi andre lignende undersøkelser i Longyearbyen, og spesiell oppmerksomhet til steder der fremmede planter er registrert. Totalt gjennomgikk vi til sammen 4.184 ruter på 20 x 20 meter.

Vi leitet etter fremmede planter i og omkring byene. Hvis noen har observert folk som har snoket rundt gjødselhauger, fulgt rørgater og pirket i grønska der det er litt ekstra gjødsling er det med stor sannsynlighet feltlaget vårt.

Gjengangere

Vi ser at fremmede plantene stort sett forekommer der de tidligere er registrert. Til sammen fant vi rundt 40 fremmede plantearter i Barentsburg og Pyramiden. Noen av dem venter på identifikasjon, men den foreløpige konklusjonen er at ingen sensasjoner ble avdekket og plantene holder seg der de tidligere er blitt funnet. Dette er bra med tanke på at ny etablering av fremmede planter ikke er ønskelig på Svalbard.

Hundekjeks i retur

Planten hundekjeks er siden 2013 aktivt fjernet i Barentsburg av Sysselmannen, i samarbeid med Trust Arktikugol. Det første året ble det fjernet cirka to kubikkmeter

med hundekjeks, mens vi ikke fant noen i år. Dette viser at tiltaket har vært vellykket. Vi registrerte derimot planten høymol i Ny-Ålesund, som ikke har vært registrert i området på femti år.

Ugress på rømmen

Planter som har spredt seg til byene på Svalbard trenger ikke å spre seg til naturen rundt. Det er heller ikke slik at frø som spres nødvendigvis vil spire og gro.

Fuglefjellene er pekt på som mulige steder for etablering av fremmede planter.

I sommer kartla vi forekomster av fremmede planter på flere av fuglefjellene som er hyppigst besøkt av turister og andre folk. Vi oppsøkte blant annet fuglefjell ved Osian Sars, Fjortende Julibukta, Stuphallet, Alkhornet, Skansbukta og Bjørndalen. Etter grundig kartlegging av over 50 20 x 20 meter ruter og mange kilometer bak oss med registreringer er det gledelig å vite at vi ikke fant noen fremmede planter ved disse fjellene.

Venter på laboratorisv arene

Til sammen tok vi over 300 prøver av jord og av nedbrutt mose, som mange steder er eneste vekstgrunnlaget. Prøvene skal i løpet av vinteren analyseres for næringsinnhold for å kunne beskrive vekstpotensiale i naturen sammenlignet med byene. Når disse er klare legger vi frem resultatene i en rapport.